

HIỆP HỘI DOANH NGHIỆP MỸ TẠI VIỆT NAM

BÀI PHÁT BIỂU TẠI DIỄN ĐÀN DOANH NGHIỆP VIỆT NAM THƯỜNG NIÊN 2018

NHẬN THỨC VỀ MÔI TRƯỜNG KINH DOANH TẠI VIỆT NAM

*Trình bày bởi
Ông Michael Kelly
Chủ tịch*

Trong vài tháng tới đây, AmCham sẽ kỷ niệm 25 năm quan hệ hợp tác làm việc với rất nhiều bạn bè của chúng tôi trong chính phủ, nhằm giúp cải thiện các điều kiện kinh doanh, củng cố khu vực tư nhân và thúc đẩy phát triển kinh tế và xã hội tại đây.

Các thành viên của chúng tôi đã có vai trò tạo sự biến đổi tích cực trong sự phát triển của Việt Nam. Từ những thực tiễn quản lý và công nghệ, đến tiêu chuẩn dịch vụ và đạo đức kinh doanh, cộng đồng doanh nghiệp Hoa Kỳ tại đây đã ảnh hưởng đến Việt Nam theo nhiều hướng tích cực. Hoa Kỳ là một trong những nhà đầu tư hàng đầu tại đây và người Mỹ ở Việt Nam đang đầu tư vào sản xuất và cơ sở hạ tầng cũng như cung cấp hàng tiêu dùng chất lượng cao, các sản phẩm nông nghiệp và công nghiệp, công nghệ và dịch vụ. Các công ty Hoa Kỳ đã đầu tư hàng tỷ đô la tại đây, tích hợp Việt Nam vào chuỗi cung ứng toàn cầu, tạo ra những công việc chất lượng và giúp quốc gia trở nên năng suất hơn, hiệu quả, an toàn và sạch hơn. Hoa Kỳ cũng là thị trường xuất khẩu lớn nhất của Việt Nam, với sự tăng trưởng 14% so với năm trước.

Từ khi thành lập, AmCham đã khẳng định rằng các nhà đầu tư nước ngoài chất lượng cao không chỉ giúp phát triển nền kinh tế Việt Nam mà còn giúp phát triển toàn bộ hệ sinh thái của các công ty địa phương và các doanh nhân tại đây. Chúng tôi hoàn toàn ủng hộ cam kết của chính phủ đối với sự phát triển của các doanh nghiệp vừa và nhỏ ở Việt Nam và sự tham gia ngày càng tăng của họ trong chuỗi cung ứng toàn cầu. AmCham hiện đang phối hợp chặt chẽ với chương trình LinkSME trị giá 22 triệu đô la của USAID, chương trình sẽ giúp tích hợp các công ty Việt Nam vào chuỗi giá trị toàn cầu. Các loại hình chương trình này không chỉ giúp các nhà đầu tư nước ngoài tìm được đối tác tốt mà còn giúp phát triển kinh tế Việt Nam một cách toàn diện.

Ngoài ra, chính phủ Hoa Kỳ gần đây đã công bố sự hợp tác giữa các thành phố thông minh trong khu vực Hoa Kỳ-ASEAN. Nỗ lực mới này - bao gồm Đà Nẵng, Hà Nội và thành phố Hồ Chí Minh - sẽ tìm cách để các công ty Hoa Kỳ có thể giúp chống lại các thách thức ngày càng tăng tại khu vực đô thị từ tắc nghẽn giao thông, chất lượng nước và không khí đến an ninh số. Các thành viên của AmCham sẽ tham gia mạnh mẽ vào nỗ lực này.

Có câu nói rằng ngày hôm qua là lịch sử và ngày mai là một bí ẩn. Tuy nhiên, ngay bây giờ, chúng ta đã nhìn thấy được những cơ hội to lớn ở Việt Nam ở cả các lĩnh vực kinh doanh trong và ngoài nước.

Tận dụng sự căng thẳng trong thương mại giữa Hoa Kỳ-Trung Quốc

Căng thẳng đang diễn ra trong thương mại giữa Hoa Kỳ-Trung Quốc đã làm nổi bật rủi ro của các cơ sở sản xuất tập trung ở một quốc gia đơn lẻ và đang kích hoạt việc tái tổ chức chuỗi cung ứng. Một cuộc khảo sát gần đây của AmCham tới các doanh nghiệp Hoa Kỳ ở Trung Quốc cho thấy một phần ba đã di dời hoặc đang cân nhắc di chuyển một số cơ sở sản xuất của họ ra nước ngoài trong bối cảnh căng thẳng trong thương mại. Một cuộc khảo sát riêng biệt của các công ty nước ngoài từ các quốc gia khác cho thấy một nửa đang cân nhắc việc di dời, và Đông Nam Á là lựa chọn hàng đầu của họ.

Trung Quốc vẫn sẽ là một thành viên quan trọng trong chuỗi cung ứng toàn cầu. Tuy nhiên, chúng tôi thấy rằng việc các công ty và các nhà cung cấp di chuyển một số hoạt động sản xuất ra khỏi Trung Quốc và Việt Nam đang có được lợi ích từ một số doanh nghiệp đó. Câu hỏi đặt ra là làm thế nào để Việt Nam có thể tận dụng triệt để cơ hội này để tiếp tục giữ vững tốc độ kinh tế tăng trưởng kinh tế nhanh chóng.

Thực tế cho thấy Việt Nam thu hút được nhiều vốn đầu tư nước ngoài. Tuy nhiên, một số nhà chức trách đang đặt câu hỏi rằng liệu việc có nhiều doanh nghiệp nước ngoài tại Việt Nam là thật sự tốt cho nền kinh tế Việt Nam hay không. Ví dụ, một đại biểu Quốc hội gần đây đã nói: "Với các doanh nghiệp có vốn đầu tư trực tiếp nước ngoài chiếm hơn 70% tổng xuất khẩu, Việt Nam sẽ bị ảnh hưởng khi những doanh nghiệp này rút khỏi Việt Nam".

Tất cả chúng ta ở đây đều muốn đảm bảo rằng không có lý do gì mà các công ty nên rời khỏi Việt Nam. Đó là lý do tại sao chúng ta cần thấy được sự tiến bộ liên tục và hữu hình về các vấn đề được thảo luận tại các phiên trong Diễn đàn Doanh nghiệp Việt Nam. Quan trọng hơn, các thủ tục hành chính ràng buộc phi hiệu quả phải được kiểm soát, và khung pháp lý và thuế của quốc gia phải được ổn định và có thể dự đoán được.

Các nhà đầu tư nước ngoài cần một sân chơi bình đẳng, không chỉ để thu hút vốn đầu tư nhiều hơn trong tương lai mà còn để duy trì vốn đầu tư đã có tại đây. Những thay đổi thường xuyên và hời hợt của các đạo luật và quy định - bao gồm thuế suất và chính sách - là những rủi ro đáng kể đối với các nhà đầu tư nước ngoài tại Việt Nam. Những thay đổi này ảnh hưởng đến kế hoạch đầu tư và kinh doanh của các dự án đã được cấp phép. AmCham khuyến cáo rằng chính phủ nên xem xét việc hướng dẫn về bảo vệ đầu tư để ngăn chặn các hiệu ứng ràng buộc tiêu cực và hời hợt của các điều luật và quy định mới đối với các dự án hiện nay.

Các doanh nghiệp Việt Nam và doanh nghiệp được đầu tư bởi nước ngoài cần một môi trường hỗ trợ và công bằng như nhau để phát triển, và như bạn biết rõ, điều đó có nghĩa là mối quan hệ của họ với các cơ quan hành chính cần phải tương hỗ và minh bạch.

Hôm nay, chúng tôi sẽ tập trung nhận xét về một số lĩnh vực quan trọng có ý nghĩa hết sức to lớn đối với khả năng cạnh tranh của Việt Nam.

Năng lượng để củng cố tương lai của Việt Nam

Chất lượng môi trường hoạt động của Việt Nam và chất lượng cuộc sống của người dân phụ thuộc vào cơ sở hạ tầng chắc chắn và thân thiện với môi trường. Đối với nhu cầu về năng lượng, có một nhu cầu rõ ràng và cấp thiết nhằm hướng tới việc giải quyết sự thiếu hụt ngày càng trầm trọng trong nguồn cung so với nhu cầu về năng lượng điện. Các công ty thành viên của chúng tôi là các nhà lãnh đạo toàn cầu trong lĩnh vực này và muốn giúp đỡ để đảm bảo rằng sự phát triển năng lượng của Việt Nam, đáp ứng các mục tiêu an ninh môi trường, y tế, kinh tế và địa chính trị của đất nước. Chúng tôi tiếp tục khuyến khích chính phủ thúc đẩy nhanh dự án Cá voi Xanh, dự

án khí thiên nhiên hóa lỏng (LNG) Sơn Mỹ và những dự án tái tạo năng lượng ý nghĩa khác. Việt Nam cũng nên cập nhật và cải thiện cơ chế truyền tải năng lượng bằng cách tận dụng công nghệ dây cáp hiệu quả, điều này sẽ giúp thúc đẩy việc sử dụng năng lượng tiết kiệm, an toàn, bớt lãng phí hơn. Các công ty của chúng tôi đã sẵn sàng hợp tác và đầu tư vào các dự án góp phần giải quyết nhu cầu bức thiết về năng lượng một cách bền vững, xét từ góc độ tài chính, môi trường và chuỗi cung ứng.

Những quyết định đã được chính phủ đưa ra về việc định giá việc sản xuất và buôn bán năng lượng không phản ánh được nhu cầu thúc đẩy hiệu suất và năng lượng sạch - chúng tôi hy vọng PDP8 có thể giải quyết triệt để những vấn đề về giá cả này. Đặc biệt, dành được hàng tỷ đô la vào khu vực tư nhân, tạo thêm công ăn việc làm và đầu tư công nghệ là những yếu tố mà Việt Nam rất cần trong lĩnh vực này, chúng tôi cần một thỏa thuận mua bán năng lượng hợp lý hơn, quy trình ra quyết định kịp thời cho các dự án đầu tư, một biểu thuế và chế độ thuế phản ánh các ưu tiên của chính phủ và bản đồ đường giá năng lượng dựa trên thị trường trong năm năm tới.

Tạo thuận lợi cho thương mại và luồng hàng hóa

Việt Nam đã có những cải tiến về thủ tục hải quan và hiệu suất công việc. Tuy nhiên việc kiểm toán sau nhập khẩu – được thực hiện thường xuyên nhưng phần lớn là không cần thiết – đang tạo gánh nặng cho các công ty. Một công ty phải trải qua hơn mười đợt kiểm toán chỉ trong một chu kỳ hai tháng mặc dù gần như không có lý do gì để Hải quan nhận định công ty này là đơn vị nhập khẩu có nguy cơ và rủi ro cao. Chúng tôi khuyến khích Hải quan áp dụng một cách tiếp cận tập trung hơn đối với mục tiêu đánh giá là các đơn vị nhập khẩu có nguy cơ rủi ro cao, thay vì những thương nhân hợp pháp. Điều này bao gồm việc phân biệt rõ ràng hơn trong quá trình thông quan, kiểm tra hải quan, đánh giá giá cả và kiểm toán giữa các nhà nhập khẩu theo tiêu chuẩn AEO và nhà nhập khẩu thông thường.

Ngoài ra, các công ty của chúng tôi đang phải đối mặt với kiểm toán thuế định kỳ với các thủ tục dài dòng. Chúng tôi khuyến khích Chính phủ sử dụng các thủ tục OECD đối với quy định về giá chuyển nhượng và thực hiện các phương pháp thỏa thuận trước về giá tính thuế hay còn gọi là APA, điều này đã được chờ đợi thực hiện từ lâu. Chúng tôi sẵn sàng làm việc, trao đổi thêm về các thủ tục của APA.

Hiện đại hóa giáo dục, đảm bảo chi phí lao động hợp lý

Cơ sở để nâng cao hiệu quả hoạt động và khả năng cạnh tranh của các doanh nghiệp Việt Nam là năng suất lao động. Nhiều nghiên cứu cho thấy chương trình giáo dục ở Việt Nam chưa được cập nhật, giáo viên bị quá tải trong khi mức lương chưa tương xứng, sinh viên tốt nghiệp thiếu các kỹ năng làm việc mà khu vực tư nhân kỳ vọng ở họ. Để tiếp tục thu hút đầu tư và nâng cao kỹ năng của lực lượng lao động, chính phủ cần tiếp tục hành động để hiện đại hóa và nâng cấp hệ thống giáo dục quốc gia, nhất là ở cấp độ trường nghề và giáo dục đại học. Hiện đại hóa giáo dục sẽ đảm bảo rằng Việt Nam có một đội ngũ quản lý, kỹ sư, kỹ thuật viên sản xuất và xây dựng có chuyên môn cao, giúp nâng cao chuỗi giá trị khi nền kinh tế phát triển. Thêm vào đó, những công ty đang tìm hướng chuyển đổi sản xuất sang Việt Nam đang xem xét kỹ càng liệu lực lượng lao động có những kỹ năng cần thiết cho doanh nghiệp của họ hay không.

Các sáng kiến phát triển lực lượng sản xuất – đặc biệt là hướng nghiệp – sẽ giúp cải thiện năng suất của người lao động, nhưng tính hiệu quả cũng phụ thuộc vào một yếu tố đầu vào quan trọng: đó là chi phí lao động. Những năm vừa qua, việc tăng lương cùng với chi phí bảo hiểm bắt buộc không hề tương xứng với sự gia tăng trong năng suất lao động. Kết quả là nhiều công ty tại Việt Nam đã bị suy giảm hiệu suất trên mỗi đô la đầu tư vào nguồn nhân lực. Đây là một yếu tố không bền vững. Một mối lo ngại về chi phí là yêu cầu gây tranh cãi rằng công nhân nước ngoài

tại Việt Nam cần đóng góp vào quỹ bảo hiểm xã hội của Việt Nam. Điều này làm dấy lên mối quan ngại sâu sắc trong cộng đồng các doanh nghiệp và người lao động nước ngoài tại Việt Nam vì chi phí tăng nhưng không có gì chứng minh việc lao động nước ngoài sẽ được hưởng lợi từ những đóng góp đó.

Bên cạnh việc hợp tác cùng chúng tôi trong nhiều dự án, AmCham rất trân trọng sự cam kết của Thủ tướng cùng các ban ngành để giảm bớt gánh nặng hành chính.

Khai phá hoàn toàn tiềm năng của nền kinh tế số tại Việt Nam

Chúng tôi nhận được sự khuyến khích nhiệt tình của Ngài Thủ tướng Chính phủ để giúp xây dựng nền kinh tế số của Việt Nam vì trong thế giới ngày nay, nền kinh tế số không thể tách khỏi nền kinh tế thực.

Nền kinh tế số có thể giúp giảm đáng kể chi phí, cung cấp sản phẩm và dịch vụ cho nhiều người tiêu dùng hơn và tăng khả năng tiếp cận các thị trường mới và lớn hơn. Ở Việt Nam, các doanh nghiệp trong mọi lĩnh vực và quy mô ngày càng phụ thuộc vào mạng Internet an toàn, ổn định và đáng tin cậy để thực hiện các hoạt động giao dịch hàng ngày của họ. Đây là lý do tại sao AmCham ủng hộ mạnh mẽ mục tiêu của chính phủ trong việc thúc đẩy sự phát triển của nền kinh tế Internet và kinh tế số tại Việt Nam, đồng thời đảm bảo an ninh dữ liệu và bảo vệ người dùng Internet.

Các lợi ích của nền kinh tế số có thể bị đe dọa bởi tấn công mạng và tội phạm mạng, trừ khi không gian trực tuyến được bảo vệ nghiêm ngặt. Một yêu cầu rõ ràng cho một chiến lược an ninh không gian mạng quốc gia đó là khuyến khích phòng thủ chủ động, thông minh, và có khả năng bảo vệ chống lại một phổ rộng mối đe dọa. Đó là lý do tại sao AmCham đã và đang tiếp tục ủng hộ mạnh mẽ những nỗ lực của Việt Nam trong việc thiết lập một khung pháp lý về an ninh mạng.

Các công ty thành viên của chúng tôi hoạt động trên khắp thế giới và có kinh nghiệm với rất nhiều phương pháp tiếp cận quốc gia nhằm giải quyết rủi ro mạng. Nền tảng này đã giúp các công ty thành viên của chúng tôi hiểu rõ về loại phương pháp tiếp cận luật pháp nào có thể làm giảm nguy cơ đe dọa đến các dịch vụ quan trọng trong một thế giới ngày càng được số hóa.

Chúng tôi tin rằng một khuôn khổ an ninh mạng được thiết lập tốt có thể tạo thuận lợi cho hệ sinh không gian mạng mạnh mẽ và tránh các điều khoản áp đặt gánh nặng không cần thiết mà không có lợi ích tương ứng. Những điều khoản rắc rối không chỉ ngăn cản thương mại và đầu tư mà còn có tác động bất lợi đến an ninh mạng.

Trong nền kinh tế số, các dịch vụ toàn cầu được củng cố bởi luồng dữ liệu tự do. Tất cả mọi hoạt động từ thanh toán đến email vận chuyển đều dựa trên dữ liệu được phép tự do xuyên biên giới. Chúng tôi lo ngại rằng Luật an ninh mạng và triển khai dự thảo nghị định sẽ buộc cục bộ hoá dữ liệu có thể gây ra thiệt hại kinh tế nghiêm trọng cho nền kinh tế Việt Nam qua việc cản trở luồng dữ liệu tự do mà nền kinh tế số toàn cầu xây dựng. Ví dụ, một báo cáo về Cộng đồng Kinh tế ASEAN của Deloitte năm ngoái đã chỉ ra rằng hơn 2/3 nhà đầu tư không thoải mái khi đầu tư vào các quốc gia mà họ bắt buộc phải lưu trữ dữ liệu cục bộ.

Việc ngăn chặn luồng dữ liệu tự do khiến cho sự kết nối trở nên tốn kém hơn cho người dân và doanh nghiệp, tại thời điểm mà việc giảm thiểu chi phí kết nối được coi là thiết yếu để mở rộng cơ hội kinh tế, thúc đẩy nền kinh tế số và tạo thêm phúc lợi ở Việt Nam. Sự ngăn chặn này cũng làm suy yếu khả năng tồn tại và sự tin cậy của các dịch vụ dựa trên các “đám mây” trong một loạt các lĩnh vực kinh doanh cần thiết cho nền kinh tế số hiện đại.

Ngược lại, việc tự do hoá các khuôn khổ về truyền tải dữ liệu xuyên biên giới của Việt Nam sẽ có tác động rất tích cực đến sự tăng trưởng kinh tế. Một báo cáo năm 2016 từ các đối tác của chúng tôi tại Phòng Thương mại Hoa Kỳ cho thấy rằng việc tự do hóa này sẽ giúp:

- Tăng GDP của Việt Nam thêm 3,46 tỷ đô la
- Tăng đầu tư vào Việt Nam thêm 920 triệu đô la
- Tăng thêm 130 triệu đô la vào thu nhập công
- Tăng thêm gần 73.000 việc làm mới tại Việt Nam

Chính phủ các quốc gia trên khắp Châu Á-Thái Bình Dương cùng với những nền kinh tế kỹ thuật số tiên tiến nhất, cũng như các quốc gia đang ưu tiên việc tăng trưởng kinh tế kỹ thuật số, đang hỗ trợ cho việc tự do truyền tải dữ liệu. Chúng ta có thể kể đến Chính phủ các nước Singapore, Malaysia, Thái Lan, Nhật Bản, Úc và Hồng Kông. Có một điều quan trọng rằng Việt Nam vẫn đang phải cạnh tranh với các quốc gia khác trong khu vực và tuân thủ nghiêm ngặt các thông lệ quốc tế.

Chúng tôi rất mong được làm việc với các lãnh đạo của Việt Nam về các chính sách phòng ngừa hiệu quả và tăng cường an ninh mạng thông qua các tiêu chuẩn đặc trưng của ngành, các thông lệ và khung quy chuẩn xác định rủi ro. Chung tay góp sức sẽ giúp chúng ta đạt được một môi trường trực tuyến cởi mở, sáng tạo và an toàn, thúc đẩy thương mại. Việc đảm bảo luồng chảy tự do của dữ liệu là rất quan trọng và chúng tôi hi vọng được làm việc với các lãnh đạo Việt Nam về các tiếp cận chính sách nhằm thúc đẩy các mục tiêu cơ bản của Luật an ninh mạng đồng thời giảm thiểu sự gián đoạn cho các doanh nghiệp, nền kinh tế và sự phát triển của Việt Nam.

Cụ thể, chúng tôi kiến nghị Nghị định giám các dịch vụ được bảo hiểm, thiết lập một quy trình mở rộng trước khi gây ra các chi phí và rủi ro xấu của việc yêu cầu địa phương hóa dữ liệu, và đề nghị Thủ tướng Chính phủ tham gia vào việc đánh giá và xác định đó. Chúng tôi cũng hy vọng rằng chúng tôi có thể hợp tác cùng với Chính phủ lâu dài hơn trong việc soạn thảo dự thảo nghị định trước khi được đưa vào thực hiện, và chúng tôi đề xuất tiếp tục đối thoại với các bộ liên quan về cách chống tội phạm an ninh mạng mà không ảnh hưởng đến nền kinh tế kỹ thuật số. Chúng tôi xin cảm ơn thời gian lấy ý kiến của Bộ Công an và AmCham sẽ đệ trình những đóng góp này trong tháng này. Ngoài ra, có một số điểm trong dự thảo nghị định chưa rõ ràng và chúng tôi sẽ sớm gửi một danh sách các câu hỏi để làm rõ.

Tạo ra môi trường kinh doanh hấp dẫn, minh bạch và ổn định hơn

Với vai trò là các nhà đầu tư lớn tại Việt Nam, các công ty Hoa Kỳ rất quan tâm đến sự thành công tiếp nối của thị trường này. Các vấn đề nêu trên đã làm rõ niềm tin của chúng tôi rằng môi trường kinh doanh có thể được cải thiện bằng các động thái tăng năng suất và giảm chi phí cũng như rủi ro kinh doanh tại Việt Nam. Quan trọng hơn, việc giảm chi phí và rủi ro kinh doanh sẽ mang lại lợi ích cho các doanh nghiệp Việt Nam – rất nhiều trong số đó là các doanh nghiệp vừa và nhỏ - và đồng thời sẽ thúc đẩy tinh thần kinh doanh- khởi nghiệp, đảm bảo khả năng cạnh tranh và tăng trưởng trong tương lai của Việt Nam. AmCham sẽ tiếp tục đóng vai trò là cầu nối hỗ trợ và mang tính xây dựng, không chỉ để khiếu nại mà còn hoạt động để xác định và thực hiện các giải pháp, và sẽ là tổ chức thúc đẩy môi trường kinh doanh nhằm giúp khu vực tư nhân phát triển mạnh mẽ hơn ở Việt Nam.

Tôi kính chúc các nhà lãnh đạo, các vị khách quý, và các thành viên của AmCham có mặt tại đây sức khỏe, hạnh phúc và thành công và tôi xin cảm ơn cơ hội được chia sẻ quan điểm tại Diễn đàn Doanh nghiệp Việt Nam.